

»Mladi za napredek Maribora 2017«

34. srečanje

LABORATORIJ IDEJ

Raziskovalno področje: UMETNOST

Inovacijski predlog

Avtor: BARBARA POLC

Mentor: MARIJA TOURE

Šola: SREDNJA ŠOLA ZA OBLIKOVANJE MARIBOR

Maribor, Februar 2017

»Mladi za napredek Maribora 2017«

34. srečanje

LABORATORIJ IDEJ

Raziskovalno področje: UMETNOST

Inovacijski predlog

Maribor, Februar 2017

KAZALO VSEBINE

KAZALO SLIK.....	5
POVZETEK	6
UVOD	8
1. TEORETIČNI DEL	9
1.1. Zgodovina knjige.....	9
1.2. Knjiga.....	12
1.2.1. Sestavni deli knjige.....	12
1.2.2. Proces izdelave knjige	13
1.3. Umetniki in ideje	15
1.4. Primerjava z obstoječim izdelkom	20
2. PRAKTIČNI DEL	22
2.1. Metodologija dela.....	22
2.1.1. Format.....	26
2.1.2. Tipografija	26
2.1.3. Barve.....	27
2.1.4. Likovna tehnika	28
2.1.5. Naslovnica	29
2.1.6. Postavitev besedila	29
2.1.7. Paginacija.....	29
2.1.8. Vezava	29
2.1.9. Kolofon.....	29
2.1.10. Notranja naslovnica	30
2.1.11. Orodja za oblikovanje	30
2.1.12. Ciljna populacija	30
2.2. Razprava.....	31
2.3. Družbena odgovornost	32
3. ZAKLJUČEK	33
4. VIRI IN LITERATURA	34
4.1. Literatura	34
4.2. Spletni viri	34

4.3. Slike.....	35
5. PRILOGE.....	37
5.1. Skice.....	37

KAZALO SLIK

SLIKA 1: DIAMANTNA SUTRA	10
SLIKA 2: JOHANNES GUTENBERG IN TISKARSKI STROJ	11
SLIKA 3: ABECEDNIK IN KATEKIZEM	11
SLIKA 4: MEHKA IN TRDA PLATNICA	12
SLIKA 5: NASTANEK KNJIG	15
SLIKA 6: USTVARJALNOST	16
SLIKA 7: UMETNIK IN MUZA, JACEK MALCZEWSKI	17
SLIKA 8: WRECK THIS JOURNAL PREJ IN POTEM	21
SLIKA 9: PRIMER KREATIVNEGA IZZIVA	23
SLIKA 10: PRIMER KREATIVNEGA IZZIVA 2	23
SLIKA 11: PRIMER BELEŽKE	24
SLIKA 12: PRIMER SKICIRKE	25
SLIKA 13: PRIMERI PODOB V KNJIGI	25
SLIKA 14: PRIMER VMESNE STRANI	26
SLIKA 15: TIPOGRAFIJA	27
SLIKA 16: PALETA BARV	28
SLIKA 17: SKICA 1	37
SLIKA 18: SKICA 2	37
SLIKA 19: SKICA 3	38
SLIKA 20: SKICA 4	38

POVZETEK

Oblikovala sem knjigo z naslovom Laboratorij idej, ki je nekakšna skicirka za tiste dni, ko nimamo idej. Do te ideje sem prišla, ker se mi je že nekajkrat zgodilo, da sem ostala brez idej, vendar sem želela ustvarjati. To knjigo pa bi lahko uporabljali različni ustvarjalci kot tudi tisti, ki menijo, da to niso.

V svoj izdelek sem vključila 30 kreativnih izzivov, skicirko in beležko. S tem sem združila tri stvari, ki jih običajno uporabljam in predvidevam, da jih tudi drugi ustvarjalci. Prav tako sem jo oblikovala v primerni velikosti za transport in hranitev.

Najprej sem se v teoretičnem delu seznanila s zgodovino knjig in oblikovanjem knjige. Ker pa je glavna tema moje naloge ustvarjalnost, sem raziskala tudi ustvarjalnost in kje umetniki dobivajo navdih.

V praktičnem delu sem opisala postopek izdelave knjige, ki sega vse od prvih skic do končnega izdelka.

*Zahvaljujem se vsem, ki so mi
pomagali pri oblikovanju naloge
in me spodbujali do konca.*

UVOD

Današnja družba oz. svet se ne bi razvijal brez ustvarjalnosti. Z ustvarjalnostjo iščemo rešitve na določena vprašanja in jih rešujemo na različne načine. Pa naj bo to na področju umetnosti ali čisto nasprotnih ved.

Ustvarjalnost je glavna tema moje naloge, saj se mi zdi pomembno, da jo spodbujamo in širimo. V nalogi sem se seznanila s teorijo knjige in predvsem s stvarmi, ki so povezane z ustvarjalnostjo. Tukaj sem se ustavila predvsem pri „art blocku“ in „brainstormingu“. Poiskala sem nekaj rešitev, ki bi nam lahko pri tem pomagale.

Moj glavni cilj naloge pa je bil izdelati knjigo z naslovom Laboratorij idej, ki bi spodbujala ustvarjalnost med različnimi ustvarjalci, kot tudi med tistimi, ki mislijo, da to niso. To nalogo sem izbrala z razlogom, saj se tudi meni velikokrat zgodi, da ostanem brez idej.

Na trgu sem zasledila nekaj knjig, ki pomagajo pri ustvarjalnosti, zato sem se odločila, da se lotim te naloge z namenom, da stvar, ki že obstaja nadgradim in temo v prihodnosti predstavim slovenskemu trgu.

1. TEORETIČNI DEL

1.1. Zgodovina knjige

Vse se je začelo z jamskimi poslikavami, ki so človeštvo pripeljale do sporazumevanja, jezika in posledično tudi knjig.

Številne najstarejše knjige so bile zapisane v klinopisih, ki so bili zelo trpežni in razširjeni. Na njih so bili zapisani prvi znani zakoni, medicinski priročniki, astronomske študije...

Egipčani so iz papirusa oblikovali pisno podlago, ki se je ohranila dolga stoletja. Papirus so lepili v zvitke, ki so bili različnih dolžin. Tisoči ohranjenih dokumentov kažejo na to, da so se Egipčani zanimali za različne stvari. Eden njihovih najpomembnejših rokopisov je Knjiga mrtvih.

Kasneje se je pojavil pergament, ki je postal standardna pisna podlaga, nato sprejetje kodeksa kot knjižne oblike, ki je pripeljalo do novih načinov zaščite besedil (knjigoveštvo) in izboljšalo možnosti za preživetje knjig, in nato čaščenje svetih knjig, ki je pripeljalo do ustanavljanja skriptorijev¹ v samostanih in spodbujalo duhovščino, da se je učila brati.

Pomemben dogodek v zgodovini knjige je pojava papirja na Kitajskem, katerega izdelava se je v Evropo razširila do 12. Stoletja.

Najstarejša obstoječa tiskana knjiga je bila najdena na severozahodu Kitajske. Imenuje se Diamantna sutra.

---

¹ prostor, zlasti v samostanih, za pisanje ali prepisovanje rokopisov (SSKJ)

Slika 1: Diamantna sutra (dostopno na spletnem naslovu:

http://thumbs.media.smithsonianmag.com/filer/9a/c6/9ac601c0-ce33-43f1-84c4-5821163e09ea/diamond_sutra.jpg_800x600_q85_crop.jpg)

Prelomnica za razvoj knjig je bil izum tiska. Za uspeh tiska je moralo biti izpoljenih nekaj posebnih pogojev: povpraševanje po knjigah, dostopnost papirja in pergamenta, napredna kovinska tehnologija, ki je omogočila uspešno poceni ulivanje tiskarskih črk, ter usposobljeni, pismeni delavci, ki so črke sestavili v strani. Nato so mojstri s pomočjo ustreznega črnila in tiskarskega stroja lahko natisnili toliko izvodov, koliko je bilo kupcev, in za ceno, ki so jo bili pripravljene plačati. Po tisku je bilo treba strani tiskarskih črk „razmetati“, razstaviti, da so bile spet na voljo za sestavljanje novih besedil za nove izdaje. (*Cave in Ayad, 2015, str. 96*)

Orodje, ki je omogočilo tisk, je izumil Johannes Gutenberg. Njegova iznajdba ni odpravila potrebe po pisarjih, to je storil šele pisalni stroj.

Slika 2: Johannes Gutenberg in tiskarski stroj (dostopno na spletnem naslovu: http://www.intellectualventureslab.com/assets_uploads/gutenbergpress.jpg)

Ko se je pojavil tisk, so ljudje knjige spoštovali in globoko cenili tisto, kar je prinašala pismenost. V 16. stoletju je pismenost naraščala, zato je bilo tudi več knjig. Začeli so jih prevajati, vendar je bilo to nevarno, saj so nekatere tudi sežgali na grmadi. Prav tako pa so bile cenzurirane. V knjigah so se pojavile tudi ilustracije v tehnikah lesoreza, jedkanice in bakroreza. Ker je bilo potrebno ilustracije tiskati ločeno od besedila, je bila njihova izdelava dražja.

Izum tiska pa je vplival tudi na nas, saj smo tako leta 1550 dobili prvi slovenski tiskani knjigi. To sta Abecednik in Katekizem avtorja Primoža Trubarja.

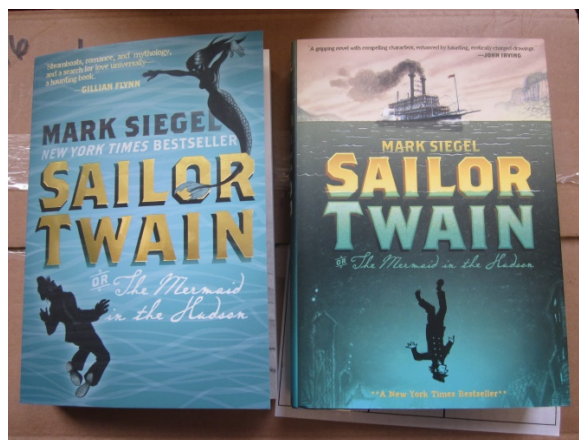
Slika 3: Abecednik in Katekizem (Dostopno na spletnem naslovu: <http://koroskijeklarji.mojasola.si/solskajniznica/Galerija/2010%20-%20202011/Ob%20dnevu%20reformacije/Abecednik,%20katekizem.jpg>)

1.2. Knjiga

Knjiga je pripomoček, ki ima trajno vrednost ter predstavlja napredek v razumevanju in kulturi. Da pa bo bralec sploh posegel po knjigi, mora biti ustrezno oblikovana s tipografskimi pravili in smernicami za oblikovanje.

1.2.1. Sestavni deli knjige

Ima notranjo in zunanjo opremo, ki sta med seboj povezani. K zunanji knjižni opremi prištevamo platnice in ovitek, vse drugo v knjigi je notranja oprema.

Slika 4: Mehka in trda platnica (Dostopno na spletnem naslovu: http://www.firstsecondbooks.com/wp-content/uploads/2013/12/SailorTwain_NewBook_TwoBooks.jpg)

Knjiga je sestavljena iz platnic in knjižnega bloka. Platnice knjig so izdelane iz lepenke, zato so neupogljive in težke. Lepenka je prevlečena z različnimi materiali: potiskan in plastificiran papir, platno, usnje, umetne mase itd. Osnovne informacije o vsebini knjižnega bloka odtisnemo na platnice z vročim tiskom ali pa prevlečeni material že prej potiskamo. To vrsto vezave imenujemo trda vezava. Poznamo pa tudi mehko vezavo, kjer so platnice mehke in upogljive. Pri mehki vezavi so platnice enako velike kot knjižni blok, pri trdi vezavi pa so nekaj milimetrov večje. Pri mehki vezavi zadostuje, da nalepimo platnice le ne hrbet, pri trdi pa jih moramo nalepiti na gazo in vezni list. Knjižni blok je notranji del knjige, ki ga obdajajo platnice. Listi so v knjižnem bloku zlepljeni, zašiti ali oboje.

Naslovna pola imenujemo strani, ki jih tiskamo na začetku knjige pred začetkom besedila ali prvim poglavjem. Število teh strani je pri knjigah različno.

Za veznim listom je običajno nameščena notranja naslovnica, ki nosi glavne podatke o knjigi.

Kolofon z vsemi podatki o knjigi je največkrat na koncu knjige, lahko pa je tudi na začetku. Tukaj so lahko navedeni naslednji podatki: naslov knjižne zbirke in zaporedna številka knjige v zbirki, avtor in naslov knjige, oprema knjige, urednik, avtor uvoda, spremne besede ali opomb, prevajalec, ilustrator, grafična priprava, tisk, vezava, naklada, kraj in letnica izida.

Predgovor zavzema eno ali več strani v naslovni poli. Napiše ga lahko avtor, založnik, izdajatelj ali tudi kak drug strokovnjak s področja, ki ga knjiga obravnava. V predgovoru se bralcu pojasni namen knjige, razloži, kako naj jo uporablja, opozori na posebnosti v knjigi.

Vsebinsko kazalo mora biti tako oblikovano, da bralec lahko prepozna razčlenitev knjige ter poglavja in podpoglavja. Vsebinsko kazalo uvrstimo v knjigi tako, da ga bralec čim hitreje najde, to pa je na začetku ali na koncu knjige.

Uvod napiše avtor knjige. Z njim bralca uvaja v vsebino, mu razloži v kakšnih razmerah in v katerem času se zgodba dogaja, da bi lažje razumel vsebino. Geslo ali moto je prav tako krajši uvod, ki si ga pisatelj največkrat sposodi od drugega avtorja.

1.2.2. Proces izdelave knjige

Priprava in izdelava knjige poteka v več fazah, v katere so vključeni avtor(ji), urednik, založnik, izdajatelj, ilustrator, oblikovalec, lektor, korektor in drugi strokovnjaki s področja založništva, grafičnega oblikovanja, grafične priprave, tiska in dodelave.

Ideja za knjigo se največkrat pojavi v glavi avtorja, ki želi svoje misli prenesti na papir. Pogosto pa pride pobuda za knjigo tudi iz založbe. Ta poišče primerne avtorja, ki pripravi besedilo knjige. Rokopis prevzame urednik, ki med prvim pregledom besedila ugotovi, ali je primeren za nadaljnjo obdelavo. Vsebinske pomanjkljivosti odpravi v dogovoru z avtorjem, za jezik pa poskrbi sam ali s pomočjo lektorja. Če besedilo še ni v digitalni obliki poskrbi za vnos besedila v računalnik. Če bo knjiga ilustrirana, mora avtor oddati v založbo tudi slikovni material in na odtisih označiti, kam naj

se slike uvrstijo. Urednik pregleda, če je vse dobro pripravljeno ter odda besedilo in slikovno gradivo v tehnično redakcijo².

Tehnični urednik določi format, zariše zrcalo, preračuna približen obseg knjige, določi naslonilo besedila, osnovno pisavo in velikost črk ter obliko za vse druge različice besedila (naslove, podpise, opombe, kazala itd.). Sledi pregled rokopisa po tehnični plati: ali je besedilo pravilno vneseno ali je označeno, kam pridejo ilustracije in podobno. Tehnični urednik poskrbi tudi za pravočasno pripravo in izvedbo zunanje opreme, ki jo po navadi pripravi od avtorja ali založbe izbran likovnik. Za prelom lahko poskrbi založba ali pa poišče ustreznega zunanjega sodelavca. Pred pričetkom preloma mora izvajalec pregledati besedilo in ga po potrebi urediti. Za tisk je potrebno ustvariti PDF dokument brez napak, saj te sproti odpravljajo ob korekturah. Podobno se pripravi tudi PDF dokument za tisk platnic ali ovitka

Posamezne strani knjige se nato po posebnem sistemu razporedijo in iz njih izdelajo montaže strani na tiskarske pole. Izdelavo tiskovnih form lahko opravi repro studio ali tiskarna. Knjige tiskamo običajno na ofset tiskarskih strojih za tisk na pole. Vse stiskane pole in ovitek se končno zberejo v knjigoveznici. Tukaj pole zgibajo, šivajo ali lepijo v knjižni blok. Odvisno od naročila založbe knjižnemu bloku dodajo mehke ali trde platnice. Vse te delovne faze lahko potekajo ročno ali posamezno na manjših strojih.

---

² priprava rokopisa za objavo (SSKJ)

Slika 5: Nastanek knjig (Dostopno na spletnem naslovu:
https://alisaword.files.wordpress.com/2013/05/img_20130412_092059.jpg)

Knjiga je končana. Prevzame jo založba in jo postavi na ogled v knjigarnah ali kako drugače ponudi kupcu in bralcu.

1.3. Umetniki in ideje

Zakaj ljudje ustvarjajo? Kako sploh dobijo navdih? Ustvarjalnost je razmišljanje na nove in drugačne načine, delovanje v smeri originalnih in uporabnih stvari in iskanje novih poti. Je produkt osebnosti kot celote. (*Kocjančič, 2013, str. 2*)

nadgrajujejo. Najbolj uporabno je, da se učimo iz svojih napak in gradimo svoje delo na podlagi izkušenj, saj bomo tako najbolj uspešni.

Študije so pokazale, da so ustvarjalni posamezniki bolj spontani, ekspresivni. Prav tako zaupajo svoji lastni presoji in idejam ter se ne bojijo novih izzivov. Na umetnikovo ustvarjalnost vpliva predvsem osebnost in iznajdljivost, torej je tudi sposobnost videti povezavo in odnose v stvareh kjer jih drugi ne. Ekstravertiran umetnik v večji meri ustvarja pod pritiskom družbenih potreb, introvertiran pa ustvarja bolj iz lastnih izkušenj in čustev.

Veliko ljudi enači ustvarjalnost z izvirnostjo in iz tega vidika se mi zdi pomembno, da se ustvarjalnost spodbuja in na nek način nagrajuje, saj pripomore k razvoju družbe in našega sveta. V resnici je zelo malo popolnoma izvirnih idej. Večina je nadgrajevanja obstoječega koncepta na nov način.

Slika 7: Umetnik in muza, Jacek Malczewski (Dostopno na spletnem naslovu: https://www.wikiart.org/en/jacek-malczewski/artist-and-muse?utm_source=returned&utm_medium=referral&utm_campaign=referral)

Navdih je odskočna deska za ustvarjalnost. Je ustvarjalna moč, domišljija, ki jo vzbuja pojav ali stvar. Naenkrat občutimo potrebo, da moramo nekaj storiti.

Če pogledamo umetnike v zgodovini opazimo, da je večini umetnikov navdih dajala muza. Mnogo pa jih je dobilo navdih tudi po svojih odličnih mentorjih. Lahko so jih navdušili s svojim delom ali pa s svojimi dejanji, besedami in pristopom. Nekatere navdušuje bogato kulturno ozadje in iz tega izdolbejo odlične stvari. Zaradi lahke dostopnosti je največ umetnikov v preteklosti navdušila narava, ki skriva bogate balete barv, vzorcev, tekstur ter raznolikost živih bitij našega planeta. Opažam pa, da veliko umetnikov danes navdih jemlje iz življenjskih izkušenj, svojih občutij in doživljanj. Na nek način želijo izpostaviti oz. nas opozoriti na družbene probleme ter jih skušajo pojasniti.

Obstaja več različnih metod kako priti do navdiha. Včasih ideje pridejo takoj, včasih pa je treba najti nekaj, kar nas do teh idej napelje.

Najbolj znana in enostavna metoda iskanja idej je „brainstorming“ ali „možganska nevihta“. Cilj je, da pridobimo čim več idej, ki jih sprti ne komentiramo in ocenjujemo glede na kakovost ali uporabnost. Vse ideje zapišemo na tablo ali list papirja in jih šele kasneje kritično ovrednotimo in o njih razpravljamo. (*Portal OSV, 2014*)

Velikokrat se pojavi dilema, ko naše ideje oz. domišljija nekako izpuhnejo v zrak. Temu običajno rečemo „art block“. Občutimo, da nas nekaj pri ustvarjanju ovira ali pa da je zmanjkalo idej. Najhuje je v primeru, ko je zaradi tega oškodovana naša kariera. „Art block“ izvira iz več dejavnikov, torej je tudi rešitev več.

DUŠEVNA OVIRA – Umetnik se ujame v lastno razmišljanje in s tem zaklene druge načine videnja. V tem primeru je dobro, da se zadeve lotimo s vprašanjem: Kaj pa, če...? Znati je treba sprejeti nove poglede, ki jih lahko pridobimo s pogovorom, branjem, poslušanjem glasbe.

ČUSTVENA OVIRA – Umetnik se lahko sooča z neznanimi čustvi in predmeti, ki mu predstavljajo nek strah pred ustvarjanjem. S strahovi in odpori se je slej ko prej treba soočiti, saj na koncu lahko odkrijemo nove stvari tudi o sebi.

NAPAČNE DELOVNE NAVADE – Umetnik dela na način, ki se ne sklada z njegovim ustvarjalnim procesom. V tem primeru je treba najti nek proces, ki vsakemu posamezniku ustreza. Tukaj se moramo vprašati kako delamo.

OSEBNE TEŽAVE – Mnogo umetnikov ima težave, ki jih rešujejo skozi življenje postopoma. Pri tej točki lahko govorimo tudi o duševnih boleznih. Majhne probleme običajno rešujemo sproti, za večje pa si moramo običajno poiskati pomoč. Kar je zanimivo je, da iz tega razloga ponekod nastanejo najbolj zanimivi in izvirni likovni produkti.

POMANKANJE – Tukaj ne govorimo samo o denarnem pomanjkanju, temveč tudi o časovnem, slabim znanjem,... Prva rešitev je privarčevati stvari, po drugi strani pa je to čas, ko lahko pokažemo kako ustvarjalni smo v resnici in izvirno uporabimo to kar imamo.

PREOBREMENJENOST – Včasih ni problem da imamo nečesa premalo, ampak preveč. Preobremenjeni smo z različnimi informacijami, obveznostmi, itd. Vzeti si moramo čas, da uredimo z preobremenjenostjo in nekaterim stvarjem rečemo ne. Običajno pomaga tudi, da se za nekaj časa odklopimo od dostopa informacij, npr. telefonu.

Na spletni strani Artpromotivate so objavili nekaj načinov, kako naj bi pridobili ustvarjalnost:

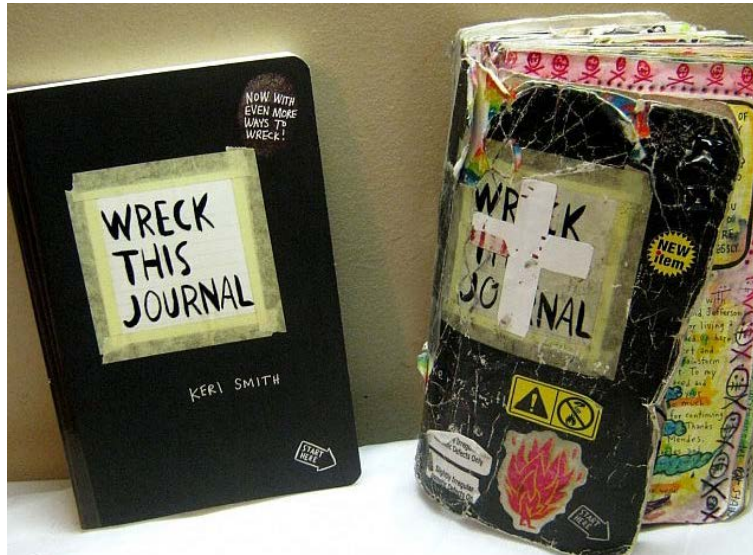
- raziskuj svojo kulturo,
- spomni se svojega otroštva,
- redno uporabljaj skicirko,
- ustvari več umetnin hkrati,
- oglej si dela drugih umetnikov,
- ustvarjaj z novimi mediji,
- poslušaj glasbo,
- fotografiraj,
- beri knjige,

- pojdi v naravo,
- zdravo živi,
- raziskuj svoje sanje,
- sodeluj z drugimi umetniki,
- ne osredotočaj se samo na dobre ideje,
- razišči otroške risbe,
- pogovarjaj se s starejšimi,
- najdi svoj primeren čas za ustvarjanje,
- najdi si hobi,
- ustvarjaj zato, ker ti je preprosto všeč,
- pogovarjaj se.

1.4. Primerjava z obstoječim izdelkom

Ob izdelavi novih izdelkov pa je seveda treba razmišljati tudi o stvareh, ki nam jih trg že ponuja. Svoj izdelek bi lahko primerjala s knjigo *Wreck This Journal* (Uniči ta dnevnik) avtorice Keri Smith.

Znana ilustratorka je izdelala knjigo z namenom, da bi bralci odkrili nove načine umetnosti in oblikovanja ter nove načine, kako pobegniti strahu pred prazno stranjo. S tem spodbuja ustvarjalni proces posameznika in ga pripravi do razmišljanja. Knjiga je sestavljena iz nalog, ki kreativno „uničijo“ dnevnik.

Slika 8: Wreck This Journal prej in potem (Dostopno na spletnem naslovu: <https://cdn.thisiswhyimbroke.com/images/wreck-this-journal-before-and-after-640x533.jpg>)

Jaz sem v svojo knjigo, z naslovom Laboratorij, idej vključila 30 kreativnih izzivov ter dodala beležko in skicirko. Kreativni izzivi so za dni brez idej, beležka za zapisovanje idej ter drugih stvari in skicirko za svoje ideje oz. skice. S tem sem združila tri stvari, ki jih tudi jaz običajno potrebujem in uporabljam, v eno. S tem sem nadgradila že obstoječo stvar in jo dodelala na svoj način. Menim, da bi mojo knjigo lahko uporabljali različni ustvarjalci kot tudi tisti, ki menijo, da to niso.

2. PRAKTIČNI DEL

2.1. Metodologija dela

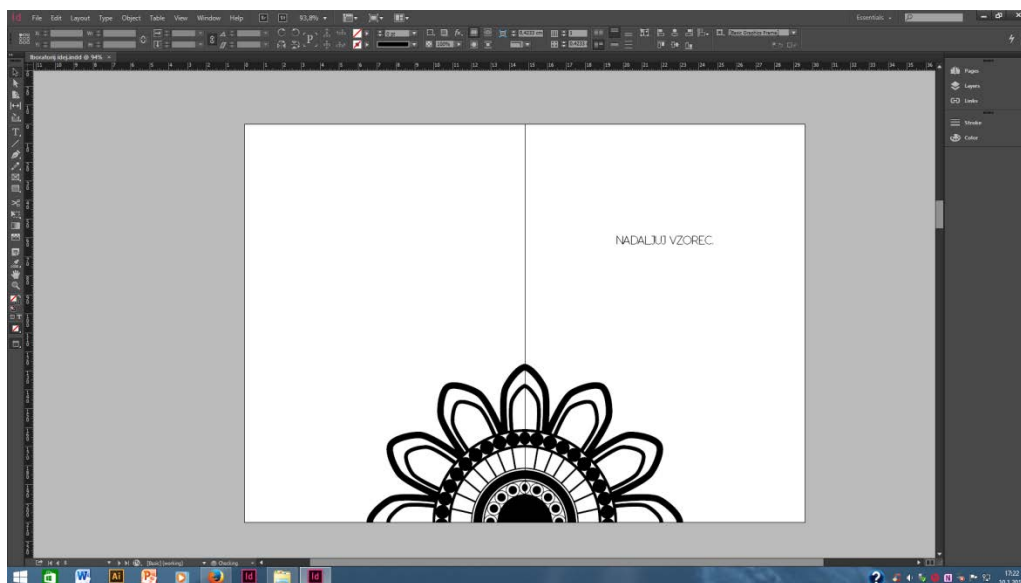
Ena izmed najtežjih nalog je bila najti ideje za nalogo. To mi je vzelo kar nekaj časa in naenkrat med sprehodom sem začela razmišljati o tem, kako ob določenih trenutkih nimam idej. To me je napeljalo do raziskovanja o tej problematiki. Vprašala sem nekaj oseb, ki jih poznam ter spremljala družbena omrežja, kjer običajno ljudje objavljajo svoje umetnine. Tako sem ugotovila, da nisem edina, ki se ji to dogaja. Moje misli so prišle do rešitve. Dobila sem idejo, da bi lahko izdelala knjigo, ki bo nekakšna skicirka oz. pripomoček za zbiranje idej in spodbujanje ustvarjalnosti.

Preden pa sem začela z oblikovanjem svojega izdelka sem se seznanila s teorijo oblikovanja knjige, ki mi je pomagala pri samem oblikovanju izdelka. Tukaj sem se najprej dotaknila tudi zgodovine knjige. Nato sem se lotila raziskovanja ustvarjanja in pridobivanja idej, ki so center moje naloge. Literaturo sem poiskala v različnih knjižnicah in na spletu. Svojo pozornost sem namenila predvsem temu, kaj je ustvarjalnost in kje iskati navdih. Prav tako pa sem poiskala nekaj rešitev za pomanjkanje idej oz. „art blocka“.

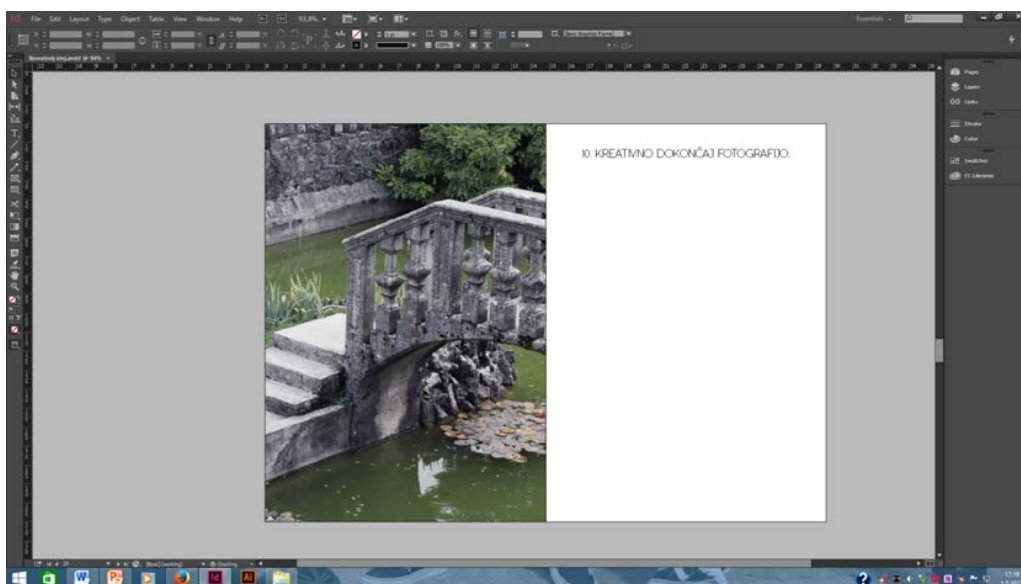
Ideje so končno prevzele moje misli, zato sem vzela svojo skicirko kjer so nastale prve skice. Odločila sem se, da bom svojo knjigo razdelila na tri dele in sicer na kreativne izzive, beležko in skicirko. To sem se odločila z namenom, da združim tri ustvarjalne pripomočke, ki jih tudi sama uporabljam, in s tem omogočim lažje prenašanje in hranjenje na primernih mestih.

Na začetku sem se osredotočila predvsem na del, ki vsebuje kreativne izzive. Morala sem dobro razmisliti o tem kakšne izzive bi lahko uporabila. Pri tem sem si pomagala s knjigo *Wreck This Journal*, kjer sem se seznanila z različnimi vrstami izzivov, ter spletnimi stranmi, kjer ljudje delijo svoje izkušnje in znanja. Nekaj izzivov je nastalo po mojem navdihu, nekaj pa sem jih preuredila iz že obstoječih, saj so se v praksi pri različnih ljudeh odlično izkazali. Tako sem oblikovala 30 kreativnih izzivov. Izzivi niso točno določeni, saj je namen teh, da ustvarjalec razmišlja izven okvirja, ki mu je ponujen. S tem dobi možnost, da na določeno stvar ustvarja na svoj način. Tukaj lahko sklepam, da bi pri različnih ljudeh nastalo veliko različnih stvari, saj ima vsak drugačen način razmišljanja. Nekateri izzivi vsebujejo predloge, ki morajo biti vključene v njihovo likovno delo, saj so ti postavljeni v kompozicijo z namenom, da sprožijo razmišljanje, torej „brainstorming“. Ostali izzivi pa so sestavljeni samo iz besedila, ki narekuje nalogo in ima ustvarjalec pri nalogi

prosto pot razmišljanja do rešitve. Vsak lahko izbere svojo ustvarjalno pot, saj ni pomembna pot rešitve, ampak sam cilj, ki ga s tem doseže. Kompozicija kreativnih izzivov je neobičajna, saj vsebuje veliko belega prostora, ki na prvi pogled pusti vtis nedokončanega prostora, vendar je postavljen z razlogom, da ustvarjalec čuti praznino, ki jo more zapolniti z likovno vsebino.

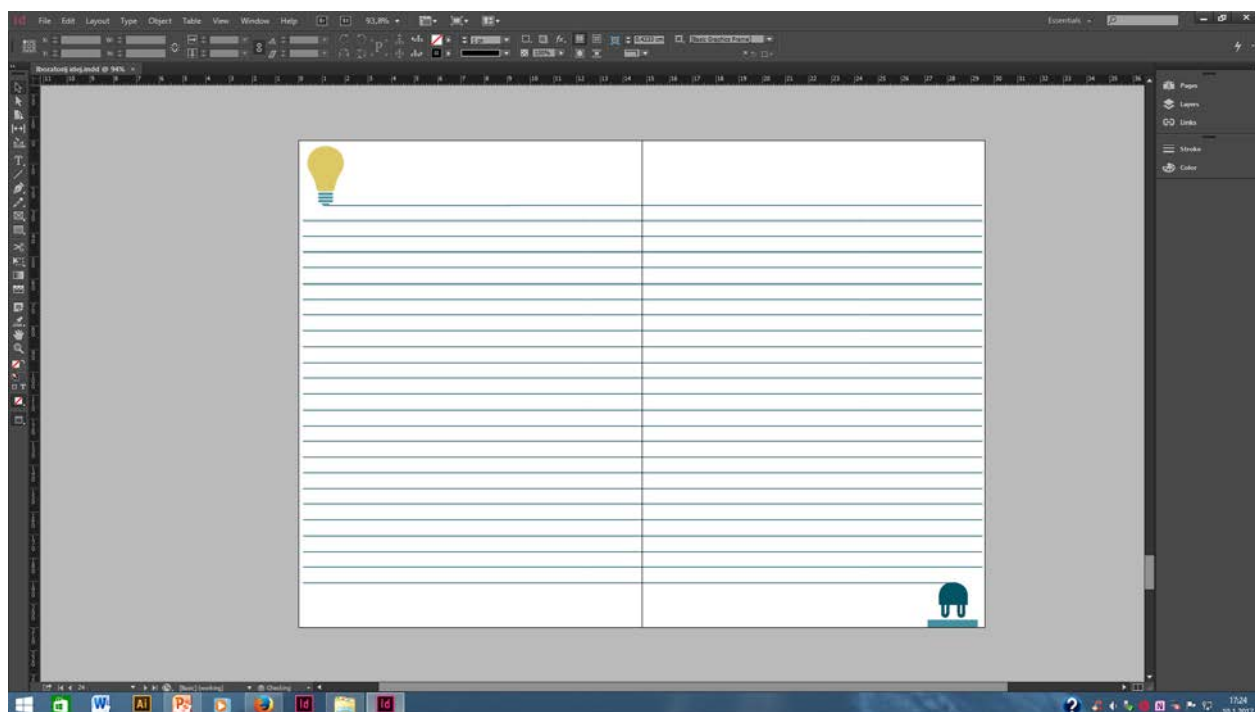

Slika 9: Primer kreativnega izziva (lasten vir)

Slika 10: Primer kreativnega izziva 2 (lasten vir)

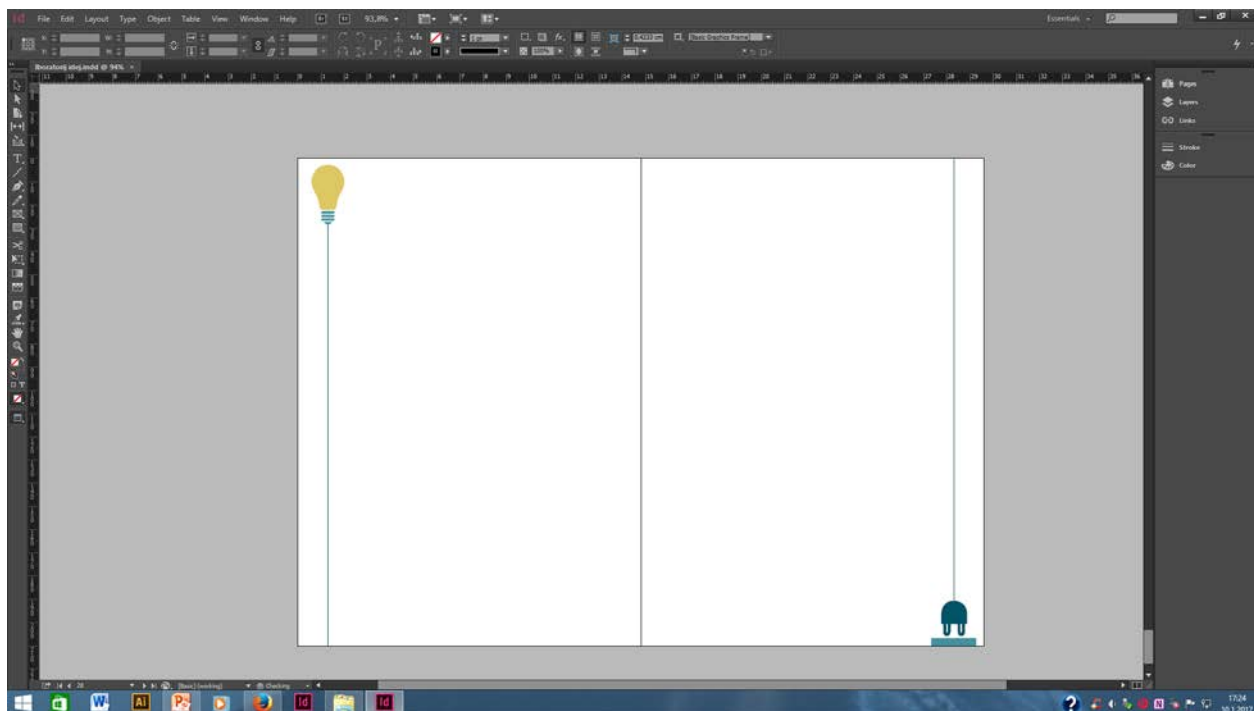
Naslednja naloga je bila oblikovanje strani za beležko in skicirko. Ker ideje velikokrat povežemo z žarnicami, sem se odločila tudi to vpeljati v svoj izdelek. To je že v osnovi predmet, ki osvetljuje človeka, zato ima še dodaten pomen. Stran za beležko vsebuje črte, ki pripomorejo k urejenosti človeške pisave v neko berljivo celoto. Dodala sem še žarnico in vtičnico, ki črte povežeta v zanimivo kompozicijo. Vse skupaj sem uredila v barvah, ki se pojavljajo čez celo knjigo.

Slika 11: Primer beležke (lasten vir)

Skicirka običajno nima oblikovanih stvari, saj se pogosto uporablja kakšen brezčrtni zvezek, vendar sem v svoji knjigi skicirko želela povezati z ostalimi deli. Tako sem na robove praznih strani dodala črte, ki prav tako vodijo od žarnice do vtičnice. Tudi to sem oblikovala v barvah, ki se pojavljajo v knjigi.

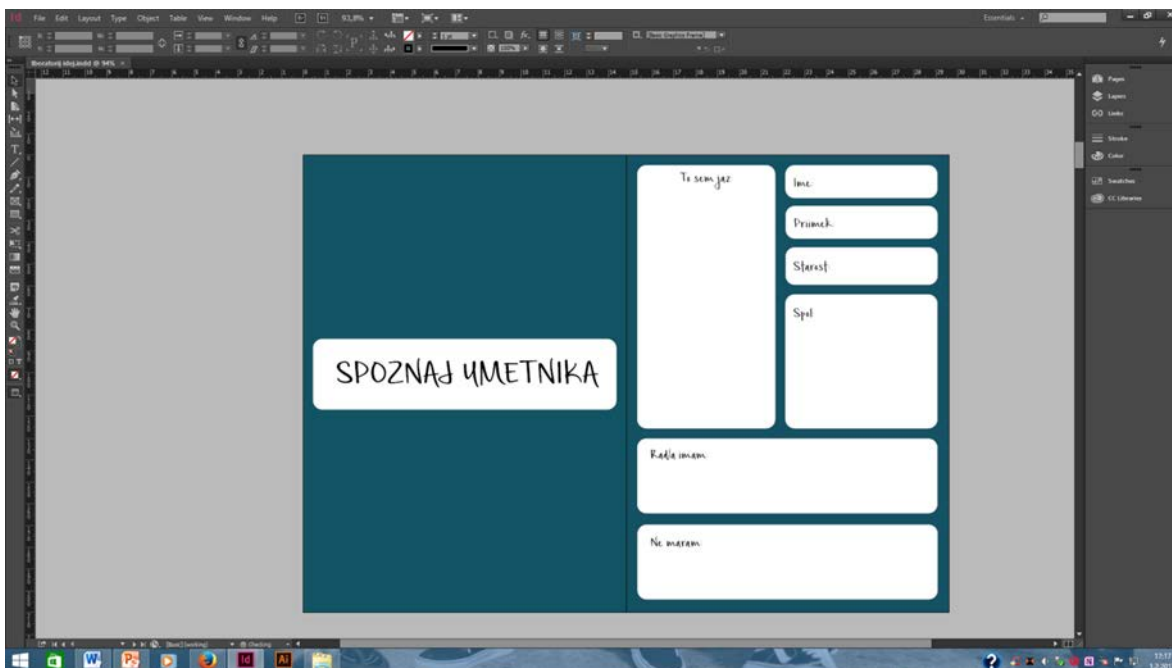
Slika 12: Primer skicirke (lasten vir)

Pri oblikovanju teh glavnih delov sem uporabljala predvsem program Adobe Illustrator. Največkrat sem uporabila pen tool, ki mi je pomagal pri oblikovanju samih oblik, ki so prisotne. Pri oblikovanju sem si pomagala z barvnimi lestvicami, ki so se mi zdele primerne.

Slika 13: Primeri podob v knjigi (lasten vir)

Zaključene strani sem vstavila v Adobe InDesign, kjer sem sproti oblikovala celotno knjigo. Poleg teh glavnih stvari sem oblikovala še vmesne strani (navodila, predstavitev umetnika,...), kolofon in notranjo naslovnico.

Slika 14: Primer vmesne strani (lasten vir)

Čisto na koncu sem se lotila oblikovanja zunanje naslovnice, saj ta povezuje vse dele knjige v neko enovito celoto. Oblikovala sem jo po vzgledu delov, ki sem jih oblikovala za notranjost.

2.1.1. Format

Za Laboratorij idej sem izbrala format A5 (14,8 x 21 cm). Ta format sem izbrala zato, ker je ta knjiga bolj praktičnega namena in se s tem prilagaja človeku. Torej je lažje prenosljiva in hitro najdemo prostor, kamor jo bomo pospravili. Glede na to, da sem za knjigo izbrala mehko vezavo, bo manjša velikost bolj primerna.

2.1.2. Tipografija

Pri izbiri tipografije je bilo pomembno, da sem izbrala font, ki se grafično povezuje s celoto. Tukaj sem imela nekaj težav, saj sem hotela, da se razlikuje od ostalih ter hkrati nekako izstopa, ampak je še vedno dovolj berljiv. Izbrala sem dva različna fonta. Naprej sem izbrala font Simple Days, ki

je bolj umetniški in ga lahko primerjamo s rokopisnimi pisavami. Uporabila sem ga za naslove. Drugi font, ki sem ga izbrala, se imenuje Rawengulksans. Je brez serifov in je bolj okrogel. Uporabila sem ga za besedilo kreativnih izzivov in drugih besedil, ki se pojavljajo skozi knjigo.

Slika 15: Tipografija (lasten vir)

2.1.3. Barve

Barve imajo v našem življenju zelo pomembno vlogo, saj vplivajo na naše razpoloženje in počutje. Vsak od nas ima lasten spekter barv, ki so mu všeč in barv, ki mu niso. Barvitost sveta okoli nas vpliva na naše počutje. Doživljanje barv pa je odvisno od različnih dejavnikov.

Pri oblikovanju knjige Laboratorij idej sem največkrat uporabila odtenke modre in rumene barve. Modra je med ljudmi najbolj priljubljena, rumena pa najmanj.

Modra barva spada med osnovne barve. Ima simbol modrosti, inteligence, neskončnosti. Prav tako nas pomirja in daje občutek zaupanja. Prav tako nas spodbuja k umski aktivnosti in zbranosti.

Njena nasprotna barva je rumena. To je barva sonca, optimizma, svetlobe. Simbolizira prijaznost, odkritosrčnost, ekstravertiranost. Zanj je značilno, da zbistri misli in omogoča jasno sprejemanje odločitev. Prav tako ima pozitiven učinek na počutje.

Pri oblikovanju in izbiranju barv sem si pomagala z barvnimi lestvicami, ki sem jih poiskala na spletu. Na podlagi te palete sem dodala še barve, ki sem jih izbrala jaz.

Slika 16: Paleta barv (Dostopno na spletnem naslovu: <https://s-media-cache-ak0.pinimg.com/736x/ba/71/db/ba71dbe396fa08a3fe0e5a36d30c10e4.jpg>)

2.1.4. Likovna tehnika

Pri svojem delu sem posamezne dele knjige oblikovala digitalno. Nekatere s pomočjo funkcij programa Adobe Illustrator, nekatere pa tudi s pomočjo grafične tablice. Podobe so preproste in v barvah, ki se ponavljajo čez celo knjigo. So vektorsko oblikovane, saj se s tem pri spreminjanju velikosti, ločljivost ne spremeni.

2.1.5. Naslovnica

Naslovnica je pomemben sestavni del knjige, saj je od te velikokrat odvisno, ali jo bo človek prijel v roke ali ne. Mora biti ustrezno oblikovana, saj je njena naloga združiti notranjost knjige z zunanostjo.

Za naslovnico sem izbrala barve, ki sem jih uporabila v notranjosti in s tem posamezne dele ustrezno povezala v celoto. Prav tako sem dodala že prej oblikovane podobe, ki so naslovnico še bolj popestrili. Za naslov sem uporabila tudi tipografiji, ki sem ju uporabila že v notranjosti knjige.

2.1.6. Postavitev besedila

Besedila v moji knjigi ni veliko, saj je njen namen ustvarjati vizualno brez besed. Besedilo, ki sem ga uporabila, so predvsem navodila za kreativne izzive in različni vmesni naslovi. Postavitev posameznega besedila, pri kreativnih izzivih, sem prilagodila glede na posamezne izzive v primerni velikosti za berljivost.

2.1.7. Paginacija

Ker skicirke nimajo paginacije, sem se odločila da je tudi moja knjiga ne bo imela. Skicirke so običajno umetniško urejene in to je namen tudi moje knjige.

2.1.8. Vezava

V teoretičnem delu svoje naloge sem se seznanila s trdo in mehko vezavo, ki imata velik pomen pri oblikovanju knjige. Za svojo knjigo sem izbrala mehko vezavo, saj se mi zdi, da je glede njene uporabnosti najbolj primerna. Platnice so mehke in upogljive kar je prednost mojemu izdelki, saj se tako lahko prilagaja umetnikovemu načinu ustvarjanja. Knjižni blok pri mehki vezavi lahko pritrdimo samo na hrbet. Listi v knjižnem bloku so lahko zlepljeni ali zašiti.

2.1.9. Kolofon

Kolofon sem umestila na konec knjige, saj se mi je ta prostor zdel primeren glede na to, da je ta knjiga nekakšna skicirka. Vanj sem zapisala osnovne podatke knjige.

2.1.10. Notranja naslovnica

Notranja naslovnica je povezana z zunanjo naslovnico in vsebuje naslov ter avtorja. Oblikovala sem jo tako, da je ustrezno povezana s celoto.

2.1.11. Orodja za oblikovanje

Pri svojem delu sem za oblikovanje uporabljala tri programe. To so Adobe Illustrator, Adobe InDesign ter Adobe Photoshop.

Adobe Illustrator je program kjer, z velikim naborom orodij in funkcij, oblikujemo vektorske ilustracije. Ta program sem največkrat uporabila in sicer za izdelavo podob, ki sem jih vstavila v posamezne dele knjige.

Adobe InDesign je program za oblikovanje različnih tiskovin. Vsebuje veliko možnosti za oblikovanje tipografije in njihove postavitve. V tem programu sem oblikovala celotno knjigo. Vstavljala sem podobe in oblikovane strani iz Illustratorja in jih tukaj združila s tipografijo.

Adobe Photoshop je program za obdelovanje fotografij. Ima ogromno funkcij in možnosti za ustvarjanje, ki popestrijo oblikovanje. Jaz sem program uporabila pri oblikovanju delčkov slik za izzive ter za digitalno risanje podob, ki sem jih kasneje vstavila knjigo.

2.1.12. Ciljna populacija

Ustvarjajo različni ljudje, tako starejši kot mlajši. Posledično je moj izdelek namenjen čisto vsem, ki želijo ustvarjati, ne glede na to ali so profesionalci ali ne.

Predvidevam, da bo ta knjiga zanimala vse, ki se ukvarjajo z oblikovanjem in umetnostjo ali pa si želijo krajšati čas in ustvarjati na zanimive načine.

Sklepam, da bo po knjigi poseglo največ mladostnikov, saj so ti v fazi odkrivanja samega sebe in velikokrat posežejo po stvareh, kjer lahko sprostijo svojo dušo ter se izražajo na različne načine. Prav tako so tudi ti manj časa na svetu v družbi, ki velikokrat zavira nove načine razmišljanja in izražanja, ter želijo izraziti svoje mnenje oz. videnje. S tem pa ne menim, da ostali ne bodo posegali ali pa da niso kreativni. Večina starejših ima veliko dela z ostalimi stvarmi, da velikokrat pozabijo nase in na nek odmor iz življenja, ki se vsak dan ponavlja.

2.2. Razprava

Slovenskemu tržišču je ta vrsta ustvarjalne knjige predstavljena predvsem s tujimi avtorji. Ker je ustvarjalnost pomembna, sem se odločila, da izdelam to knjigo in jo uredim primerno za slovenski trg, saj bi jo lahko v prihodnosti tudi izdala.

Oblikovanje knjige poteka po različnih postopkih, ki segajo vse od idej pa do končnega rezultata. Najprej se moramo soočiti s problemom, ki ga želimo s svojim izdelkom rešiti. Družbi mora predstavljati nekaj novega ali pa nadgrajevati že obstoječe, saj bo tako naš izdelek najbolj koristen. Menim, da sem s svojo idejo naredila nek korak v razmišljanje, ki bi ga v prihodnosti lahko še nadgradila.

Moja naloga, po oblikovanju, bi bila najti ustreznega založnika in izdati knjigo. Pri tem bi naredila tudi predhodni izračun tiskarskih stroškov.

2.3. Družbena odgovornost

Ugotovila sem, da družba ustvarjalnost enači z iznajdljivostjo, torej jo moramo spodbujati, saj pripomore k novim dosežkom naše družbe na različnih področjih. Knjiga Laboratorij idej predstavlja pripomoček, ki podpira ustvarjalnost ne glede na to ali je oseba, ki ga ima ustvarjalec ali ne. S to knjigo želim družbo opozoriti na to, kako pomembna je ustvarjalnost in da je ne smemo zavirati. Dopustiti moramo posameznikom, da razmišljajo drugače in s tem odpirajo nove, prej ne videne svetove. Ustvarjanje omogoča ljudem, da se izražajo na različne načine. Če bi moj izdelek pokazal nek napredek, bi lahko postopoma nadgrajevala knjigo v več različnih verzij. Prav tako bi jo lahko natisnila na eko papir in s tem hkrati s svoje strani poskrbela za naravo, ki nam umetnikom velikokrat daje navdih.

3. ZAKLJUČEK

Nekateri ljudje se ne zavedajo kako pomembna je ustvarjalnost. Z njo ne rešujemo samo različnih problemov temveč izražamo svoje mišljenje in čustva. Pomembna je za rast posameznika in družbe.

V svoji nalogi sem se ukvarjala predvsem z ustvarjalnostjo, vse od navdiha do samega ustvarjanja. Ta tema me je spremljala skozi vso srednješolsko izobraževanje, zato sem se tudi odločila, da jo malce raziščem in na to temo izdelam izdelek.

Izdelala sem ustvarjalno knjigo z naslovom Laboratorij idej, ki bo pripomogla k spodbujanju ustvarjalnosti posameznika. Sestavljena je iz treh glavnih delov: 30 kreativnih izzivov, beležke in skicirke.

Da bi ugotovila ali bo moja knjiga družbi koristna, bi v prihodnosti, poleg izdaje knjige, lahko načrtovala še predstavitev slovenskemu trgu. Za začetek pa bi lahko natisnila nekaj izvodov in jih podarila kot darilo kakšni prijateljici ali znancu.

4. VIRI IN LITERATURA

4.1. Literatura

- Adobe. (2000) Od zamisli do tiskovine, Ljubljana, Pasadena.
- Cave R. in Ayad S. (2015) Zgodovina knjige skozi knjige, Ljubljana, UMco
- Godler, M. (2015) Umetnost v misli, ustvarjalnost v risbi, Ljubljana, Naravoslovnotehniška fakulteta.
- Ilich, I. (2007) Knjiga, Ljubljana, Mladinska knjiga

4.2. Spletni viri

- Nastanek knjige, Lango, J. (Elektronski vir)
Dostopno na spletnem naslovu: <https://prezi.com/dubhfzzm-q-n/nastanek-knjige/>
[30.12.2016]
- Knjiga, Iva Molek in Lea Golob (Elektronski vir)
Dostopno na spletnem naslovu:
http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/Strukturni_skladi/Gradiva/MUNUS2/MUNUS2_2Tipografija_1del.pdf [30.12.2016]
- BODIMO USTVARJALNI – kaj pravzaprav je ustvarjalnost?, Kocjančič, D. (Elektronski vir)
Dostopno na spletnem naslovu: <http://kakosi.si/wp-content/uploads/2013/10/Ustvarjalnost.pdf> [3.1.2017]
- IDEJA – orodja, Likar, B. (Elektronski vir)
Dostopno na spletnem naslovu: <http://2inno.eu/sl/content/mozganska-nevihta-brainstorming> [3.1.2017]
- Viharjenje možganov, Portal OSV. (Elektronski vir)
Dostopno na spletnem naslovu: <http://www.portalosv.si/podjetnost/viharjenje-mozganov/>
[3.1.2017]
- Creativity and the Design Process, Jirousek, C. (Elektronski vir)
Dostopno na spletnem naslovu: <http://char.txa.cornell.edu/language/creative.htm>
[3.1.2017]
- Lucy Lamp, Inspiration in Visual Art: Where Do Artists Get Their Ideas?, Lamp, L. (Elektronski vir)

- Dostopno na spletnem naslovu: <https://www.sophia.org/tutorials/inspiration-in-visual-art-where-do-artists-get-the> [3.1.2017]
- Inspirations: Where Do Artists Get Their Ideas?, Topeka & Shawnee County Public Library (Elektronski vir)
Dostopno na spletnem naslovu: <https://tscpl.org/gallery/exhibitions/inspirations-where-do-artists-get-their-ideas> 3.1.2016 [3.1.2017]
  - 7 Types of Creative Block (and What to Do About Them), McGuinness, M. (Elektronski vir)
Dostopno na spletnem naslovu: <http://99u.com/articles/7088/7-types-of-creative-block-and-what-to-do-about-them> [3.1.2017]
  - 20 Art Inspiration Ideas for Creativity, Matthews, G. (Elektronski vir)
Dostopno na spletnem naslovu: <http://www.artpromotivate.com/2012/03/20-art-inspiration-ideas-for-creativity.html> [3.1.2017]
  - Vpliv barv na počutje, Helios. (Elektronski vir)
Dostopno na spletnem naslovu: <http://www.soncne-barve.si/slo/dodatne-informacije/barve-in-njihov-vpliv-na-prostor/vpliv-barv-na-pocutje> [7.1.2017]

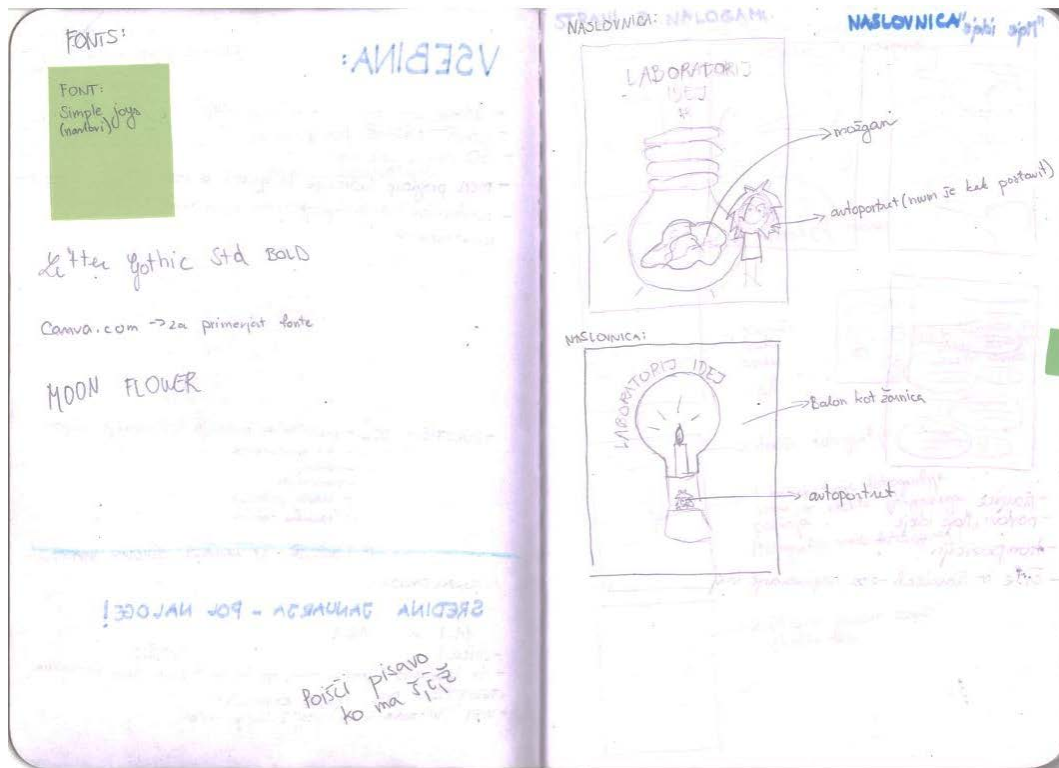
4.3. Slike

- Slika 1: Diamantna sutra (dostopno na spletnem naslovu: http://thumbs.media.smithsonianmag.com/filer/9a/c6/9ac601c0-ce33-43f1-84c4-5821163e09ea/diamond_sutra.jpg_800x600_q85_crop.jpg) [28.12.2016]
- Slika 2: Johannes Gutenber in tiskarski stroj (dostopno na spletnem naslovu: http://www.intellectualventureslab.com/assets_uploads/gutenbergpress.jpg) [28.12.2016]
- Slika 3: Abecednik in Katekizem (Dostopno na spletnem naslovu: <http://koroskijeklarji.mojasola.si/solskajniznica/Galerija/2010%20-%202011/Ob%20dnevu%20reformacije/Abecednik,%20katekizem.jpg>) [28.12.2016]
- Slika 4: Mehka in trda platnica (Dostopno na spletnem naslovu: http://www.firstsecondbooks.com/wp-content/uploads/2013/12/SailorTwain_NewBook_TwoBooks.jpg) [29.12.2016]
- Slika 5: Nastanek knjig (Dostopno na spletnem naslovu: https://alisaword.files.wordpress.com/2013/05/img_20130412_092059.jpg) [29.12.2016]

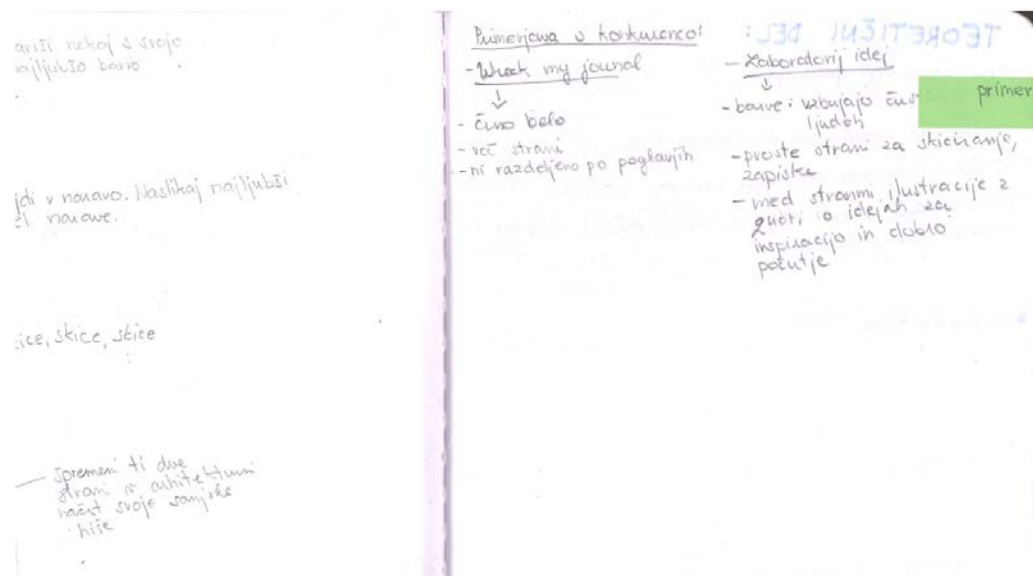
- Slika 6: Ustvarjalnost (Dostopno na spletnem naslovu: http://www.velimirsrica.com/EasyEdit/UserFiles/Blog/vodja-i-kreativnost/vodja-i-kreativnost-635458545932149218_720_540.jpeg) [4.1.2017]
- Slika 7: Umetnik in muza, Jacek Malczewski (Dostopno na spletnem naslovu: https://www.wikiart.org/en/jacek-malczewski/artist-and-muse?utm_source=returned&utm_medium=referral&utm_campaign=referral) [7.1.2017]
- Slika 8: Wreck This Journal prej in potem (Dostopno na spletnem naslovu: <https://cdn.thisiswhyimbroke.com/images/wreck-this-journal-before-and-after-640x533.jpg>) [7.1.2017]
- Slika 9: Primer kreativnega izziva (lasten vir) [25.1.2017]
- Slika 10: Primer kreativnega izziva 2 (lasten vir) [25.1.2017]
- Slika 11: Primer beleške (lasten vir) [25.1.2017]
- Slika 12: Primer skicirke (lasten vir) [25.1.2017]
- Slika 13: Primeri podob v knjigi (lasten vir) [25.1.2017]
- Slika 14: Primer vmesne strani (lasten vir) [25.1.2017]
- Slika 15: Tipografija (lasten vir) [25.1.2017]
- Slika 16: Paleta barv (Dostopno na spletnem naslovu: <https://s-media-cache-ak0.pinimg.com/736x/ba/71/db/ba71dbe396fa08a3fe0e5a36d30c10e4.jpg>) [25.1.2017]
- Slika 17: Skica 1 (lasten vir) [26.1.2017]
- Slika 18: Skica 2 (lasten vir) [26.1.2017]
- Slika 19: Skica 3 (lasten vir) [26.1.2017]
- Slika 20: Skica 4 (lasten vir) [26.1.2017]

5. PRILOGE

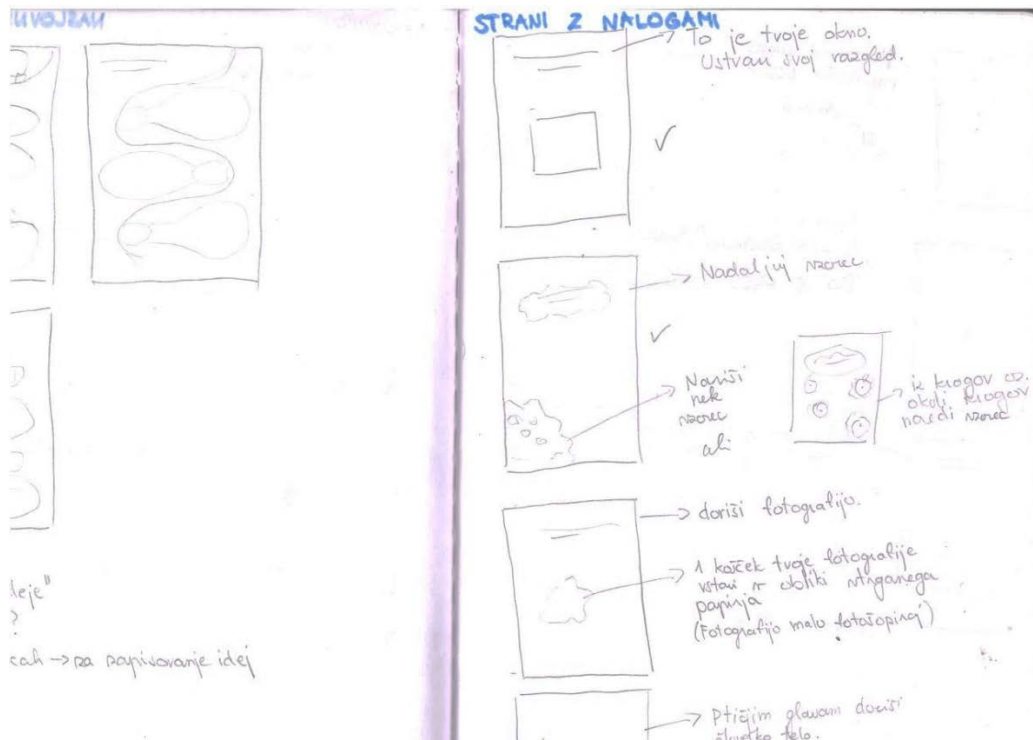
5.1. Skice

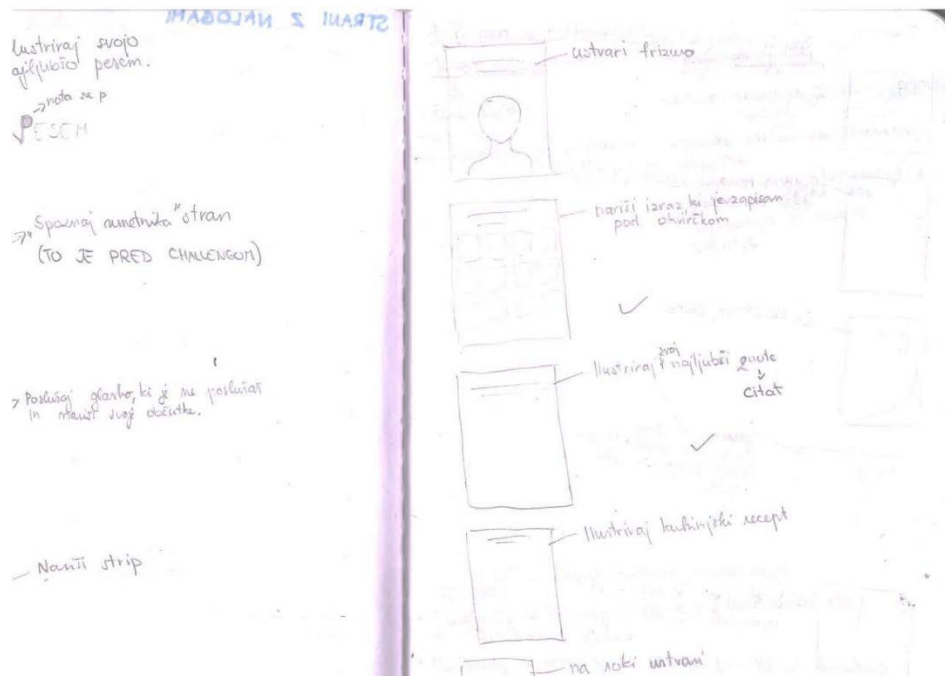
Slika 17: Skica 1 (lasten vir)

Slika 18: Skica 2 (lasten vir)

Slika 19: Skica 3 (lasten vir)

Slika 20: Skica 4 (lasten vir)